

תכנית מפתח לחינוך מוזיקלי ולקשר עם הקהילה

התזמורת
הפילהרמונית
הישראלית

מנהל מוזיקלי: זובין מהטה

"קולות בטבע"

תשפ"ג 2022-2023

קולות בטבע

1. חדש מאי הגיע, תומאס מורלי (Thomas Morley)
2. מחול סלאבוני מס' 8, אנטונין דבוז'אק
3. גני טילרי, מתוך תמונות בתערוכה מאת מודסט מוסורגסקי
4. ריקוד האפרוחים, מתוך תמונות בתערוכה, מאת מודסט מוסורגסקי
5. מוזיקת לילה זעירה, מנואט, וו.א. מוצרט
6. רונדו מתוך הסוויטה "האיילות", פרנסיס פולנק (Francis Poulenc)
7. לה באסק, ריקוד כפרי צרפתי עתיק מאת מרן מארה (Marin Marais)
8. מחול הטרולים, מתוך פר-גינט, מאת א. גריג

שירי זמר:

תפילת הגשם, לוין קיפניס, יצחק אדל
מה עושות האיילות, לאה גולדברג, אריה לבנון
שני אורחים, שמואל בס, מרק לברי
אחינו הקטן, נעמי שמר

נאזין ונדמיין את התזמורת המשמיעה את היצירה

- האם זו תזמורת קטנה או גדולה?

- האם הצלחתם לגלות את כלי הנגינה הבולטים?

- מהו מצב הרוח של המנצח?

- איך נראות תנועות הניצוח שלו?

- האם הן קבועות או משתנות?

- מהו מצב הרוח של נגני התזמורת?

- איך לבושים הנגנים?

נאזין ונתאר בתנועות את התשובות

אנטונין דבוז'ק (1841-1904)

ריקוד סלבוני מס' 8

1

בתנופה סוערת, בטוטי, בעוצמה חזקה מאד
ff

2

בתנופה עדינה, בטוטי, ובעוצמה שקטה
p

3

חליל סולו במנגינה רגועה

4

האטה במהירות

5

החלשה בעוצמה
דימינואנדו

מודסט מוסורגסקי (1839-1881)

”גני טילרי” מתוך ”תמונות בתערוכה”

ובגני טילרי נמשיך להכיר את כלי הנגינה של התזמורת

מי ראשון?

ומי אחרון?

מי חוזר?

מה חוזר?

ומה משתנה?

**תוכלו להשיב על כל השאלות בעזרת תנועות שתמציאו
במהלך האזנה.**

האם הצלחתם לגלות? גלו בשקופית הבאה!

אפשר לתאר במימיקה את הכלי או הנשמעים
אפשר להצביע לפי המספר או המספרים המופיעים ליד כלי הנגינה
אפשר להתחלק בתפקידים עם חברה

כלי קשת

4. קונטרבס

3. צ'לו

2. ויולה

1. כינור

כלי נשיפה מעץ

8. בסון

7. קלרינט

6. אבוב

5. חליל

תפילת הגשם

מילים: לוין קיפניס

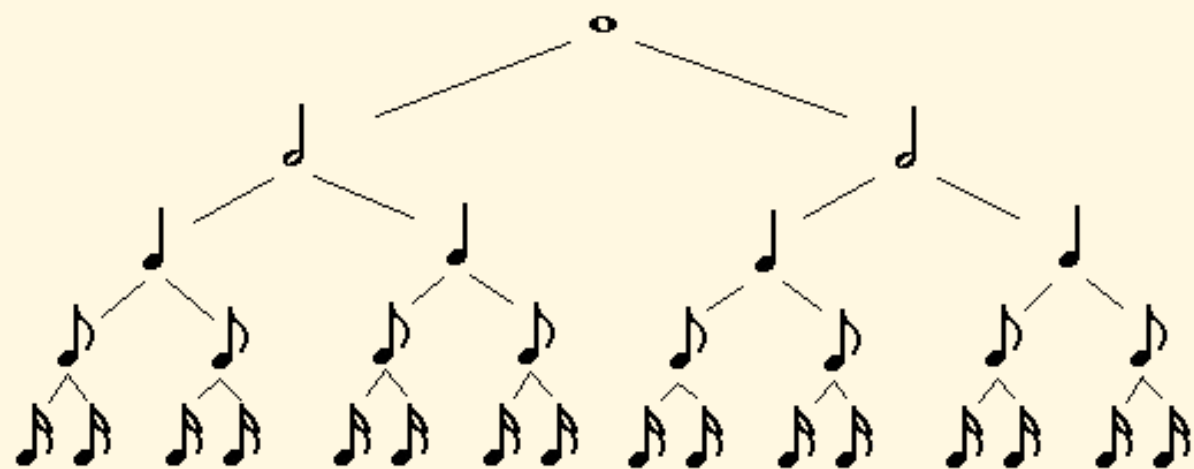
לחן: יצחק אדל

גֶשֶׁם, גֶשֶׁם, נֶאֱנַח שְׂדֵה מַחֵם
גֶשֶׁם, גֶשֶׁם, מִתְחַנֵּן הַגֶּן בְּלִי דָם
שָׁמַע קוֹלֵנוּ אֵל שָׁמַיִם
וְתֵן לְאָרֶץ, גֶשֶׁם מַיִם!

גֶשֶׁם, גֶשֶׁם, מִתְנוּעֵעַ כָּרֶם אֵט
גֶשֶׁם, גֶשֶׁם, בִּפְרֹדֶס יִלְחַשׁ כָּל בַּד
שָׁמַע קוֹלֵנוּ אֵל שָׁמַיִם
וְרַד לְאָרֶץ, גֶשֶׁם מַיִם!

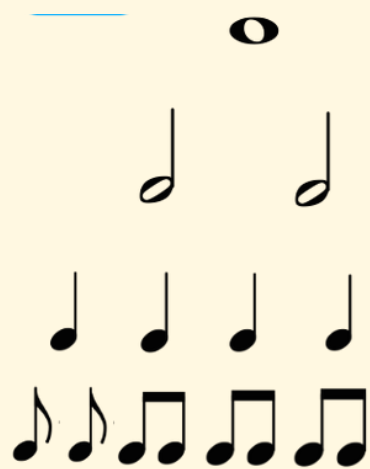
גֶשֶׁם, גֶשֶׁם, מִתְפַּלֵּל גַּם יֶלֶד חוֹן
גֶשֶׁם, גֶשֶׁם, אֵל שָׁמַיִם לְנוּ תֵן
שָׁמַע קוֹלֵנוּ אֵל שָׁמַיִם
וְרַד לְאָרֶץ, גֶשֶׁם מַיִם!

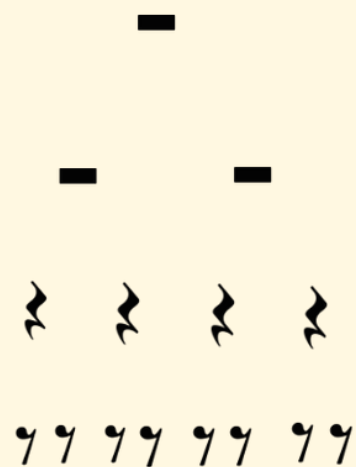

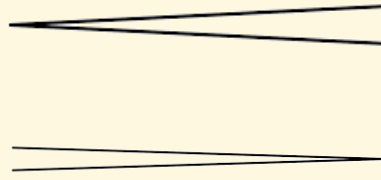
התווים - משך הצלילים

משך הדמימות

לעקוב ולגלות:
למספר את התיבות משמאל לימין

1. מצאו את סימן הגברת העוצמה

2. מצאו את סימן החלשת העוצמה

23

תְּפִלַּת גִּשְׁם

הַשִּׁיר: לוֹוִין קִיפְּנִיס

מְחוּן (♩ = 100)

הַלְחֵן: יצחק אָדֶל

שֵׁם-גְּ שֵׁם-גְּ חֵם-מְ דָה-שׁ נְחֵ-אָ-נְ שֵׁם-גְּ שֵׁם-גְּ

שֵׁם-גְּ נֹ-לַ קוֹ שְׁמַע דִּם בְּלִי גֹן הַ גֹּן-חַ מְהָ שֵׁם-גְּ

יִם-מְ שֵׁם-גְּ רִצְ-אָ-לַ תוֹן יִם-מְ שֵׁם-גְּ יִם

מודסט מוסורגסקי (1839-1881)

”מחול האפרוחים” מתוך ”תמונות בתערוכה”

שיעור חשבון בשעת האזנה

אפרוח ראשון מנסה לבקוע את הקליפה בקצב בינוני ואח”כ מהיר

האפרוח ממשיך לנסות

האפרוח מנסה ויוצא

יש!!

.....

האם אנו שומעים אפרוח שני שמנסה לבקוע ....

.....

אמא תרנגולת מסתובבת חסרת מנוחה.

האם עוד אפרוח יבקע את הקליפה?

.....

אז כמה אפרוחים בקעו את הקליפה ומתרוצצים מסביב לאמא תרנגולת?

מודסט מוסורגסקי (1839-1881)

”מחול האפרוחים” מתוך ”תמונות בתערוכה”

וולפגנג אמדאוס מוצרט, (1756-1791)

מנואט מתוך מוזיקת לילה זעירה

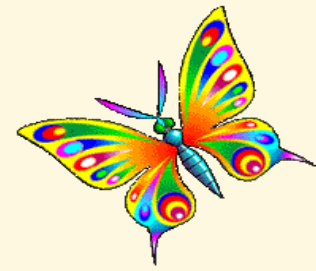
ריקוד המנואט מתוך "מוזיקת לילה זעירה"

בהשמע המנגינה הראשונה הנכם מוזמנים לנוע במרחב ולקוד קידה בסוף פסוק
בהשמע מנגינה שנייה הציעו תנועה אחרת

בהאזנה נוספת תוכלו להשיב על השאלות הבאות:
איזו משתי המנגינות נשמעת בצלילים דקיקים ובהירים יותר?
איזו משפחת כלים מנגנת את ריקוד המנואט?

תומאס מורלי (1558-1602) Thomas Morley

חודש מאי הגיע

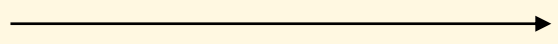
(תרגום חופשי: שרה רוטקופ הרמתי)

א. אביב החל לפרוח בלובן ובניחוח, פה- לה- לה- לה- לה – לה (2)

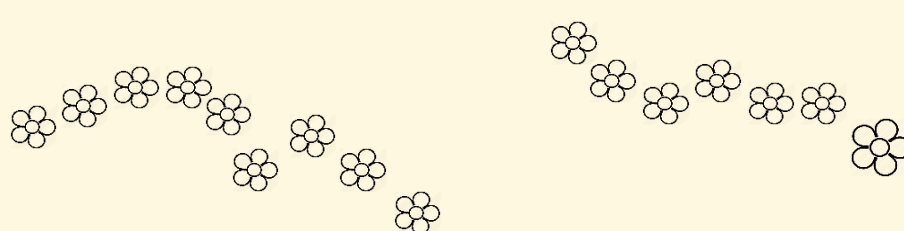
ב. הו בואי עלמתי, לאחו עמדי, פה- לה- לה- לה.... (2)

א. החורף כבר איננו, החלילים רננו, פה- לה- לה- לה... (2)

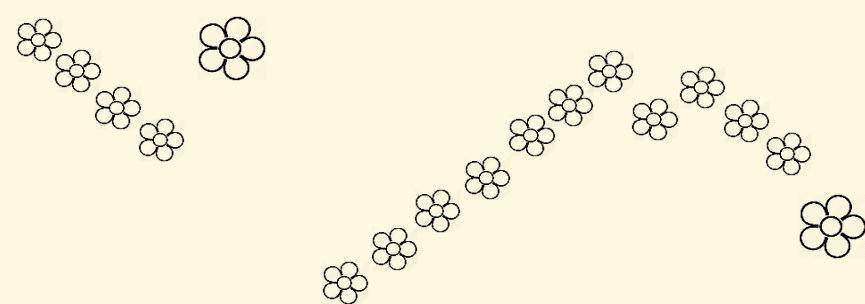
ב. הנה ניתן האות, הו עורו נא פיות, פה- לה- לה- לה... (2)

פה לה לה "קצר" בסוף חלק א'

פה לה לה... "ארוך" בסוף חלק ב'

מה עושות האיילות?
מילים: לאה גולדברג, לחן: אריה לבנון

מה עושות האיילות בלילות?
הן עוצמות את עיניהן הגדולות.
הן שולבות את רגליהן הקלות,
ישנות האיילות בלילות.

**מי שומר על חלומן המתוק?
הירח הלבן מרחוק.
הוא מביט אל תוך הגן בבת צחוק
ואומר לכוס ותן: נום ושתוק!**

מה חולמות האיילות בלילות?
הן חולמות כי הפילות הגדולות
שיחקו איתן בג'ולים וגולות,
ובכל, בכל זכו האיילות.
לה, לה, לה...

**מה חולמות האיילות בלילות?
הן חולמות כי הפילות הגדולות
שיחקו איתן בג'ולים וגולות,
ובכל, בכל זכו האיילות.**

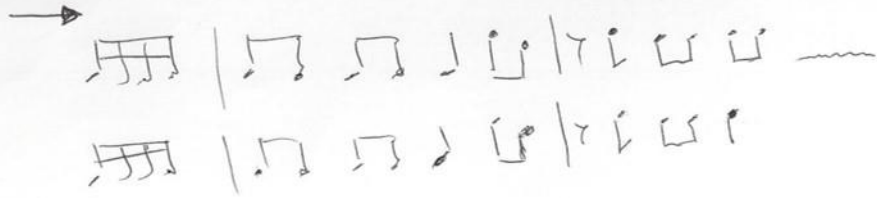
**מי מעיר אותן עם שחר משנתן?
לא הפיל, ולא הקוף, ולא התן,
לא ארנבת, לא שכוי ולא שפן,
כי איילת השחר חברתן
מעירה אותן בבוקר משנתן.**

פרנסיס פולנק (1899-1963)
פרק ראשון מתוך הסוויטה "האיילות"

המטיילים משתעשעים במשחק המחבואים של האיילות

האיילות מתחבאות ומתגלות בין עצי היער
כאשר תגלו במוזיקה את מקום המחבוא שלהן, הצביעו עליהן בקריאת שמחה:
"הנה האיילות!"

כמה פעמים גיליתם אותן?
בשעת מנוחתן תתארו את המוזיקה בתנועה מתאימה
האזינו שוב עד הצליל האחרון כדי לדמיין את סוף המשחק.

Marin Marais (1656-1728)

ריקוד צרפתי עתיק

לחלילית סופרנינו הצלילים הכי דקים ובהירים
תתארו אותם בפנטומימה בשעת ההאזנה.

חלילית סופרנינו

חליל

במנגינת הריקוד העליזה נשמעים לפעמים קישוטים קצרצרים
תארו את הקישוטים באצבע מסתובבת במקום, עולה או יורדת

כיצד תתארו את העוצמה המתגברת?

כיצד תתארו אם העוצמה שקטה או נחלשת?

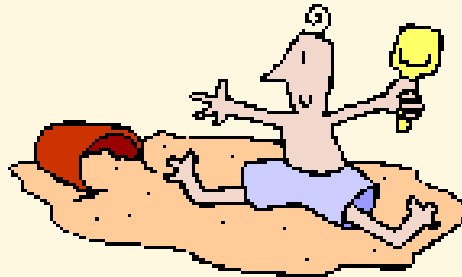

אחינו הקטן מילים ולחן: נעמי שמר

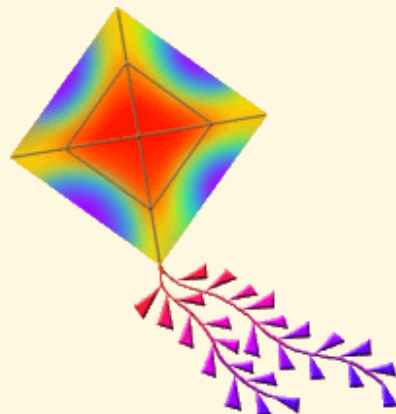
מתי ענב יבשיל
בכרם הרחוק?
מתי נדהר בשביל
ונתגלגל
בצחוק?

בקיץ בקיץ, אחינו הקטן
בקיץ, בקיץ כמובון!

מתי אל חוף הים
נרדה יחפים?
ונאסופה שם
אלפיים צדפים?

בקיץ בקיץ, אחינו הקטן
בקיץ, בקיץ כמובון!

מתי מלוא הסל
נקטופה תאנים?
מתי נעיף אל על
המון עפיפונים?

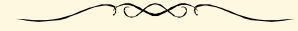
בקיץ בקיץ, אחינו הקטן
בקיץ, בקיץ כמובן!

על כן עמנו כאן
בצל עצי תמר
אחינו הקטן
צוחק, צוחק ושר

בקיץ בקיץ, אחינו הקטן
בקיץ, בקיץ כמובן!

שני אורחים

לחן: מרק לברי

מילים: שמואל בס

שְׁנֵי אֹרְחִים לִי בַחֲלוֹן:

זוג יונים – יונה ויון.

מְשׁוֹבָד אֲשֶׁר בִּגֵן

לְבַקְרֵנִי בָאוּ כָאן.

ראש הניע יון בלי סוף:

”בקר, בקר, בקר טוב!”

ויונה הוסיפה פן:

”בקר, בקר, בקר חן!”

אֵז זַרְקָתִי עַל הַסֵּף
זְרַעוֹנִים מְלֹא הַכֶּף,

”יוֹם יוֹם בּוֹאוּ וְאַתֶּן”

רֵאשׁ הַנִּיעוּ: ”חֵן, חֵן, חֵן!”